IL-BIBBJA f'idejna

Marcello Ghirlando OFM

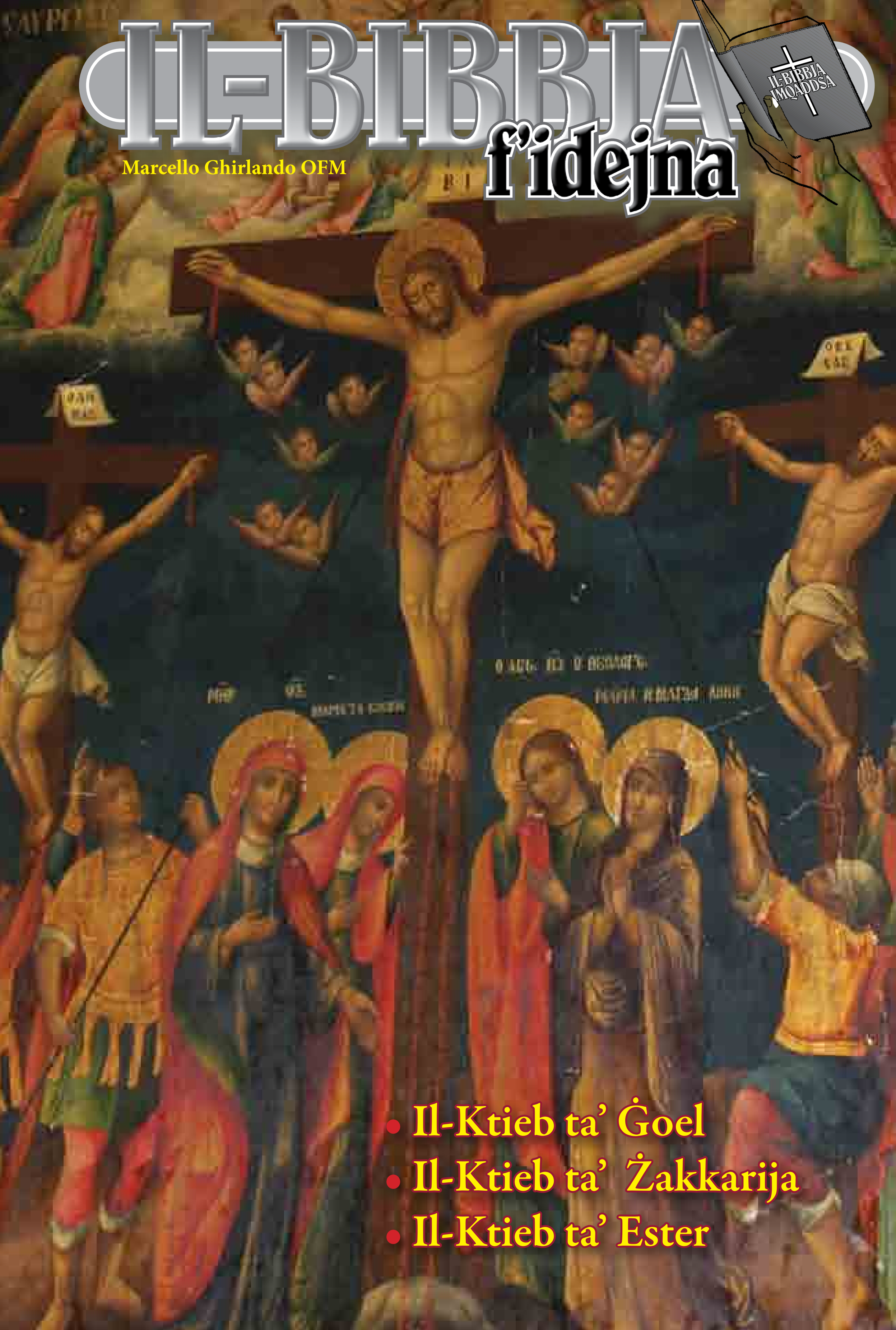

- Il-Ktieb ta' Ġoel
- Il-Ktieb ta' Żakkarija
- Il-Ktieb ta' Ester

IL-KTIEB TAL-PROFETA ĠOEL

Il-Ġudizzju ta' Alla

Irridu nammettu li ma tantx għandna informazzjoni preċiża fuq il-Ktieb tal-Profeta Ġoel. Dan il-profeta jssejjaħ lilu nnifsu "Ġoel, bin Petwel"(1, 1). Imma jidher li din hija l-unika informazzjoni ċerta li għandna. Hemm min igħid li kien profeta 'kultwali', jiġifieri profeta li kien jaħdem fit-Tempju ta' Ġerusalemm, jew inkella ismu jindika xi grupp ta' profeti. Hu x'inhu, l-opra li jagħtina Ġoel hija opra poetikament mill-isbaħ u ta' profondita' reliġjuża mirquma, anke jekk huwa diffiċli nagħtuha data preċiża.

L-istudjużi ma jaqblux ukoll kif għandhom jaqsmu dan il-Ktieb. Hemm min jippreferi jaqsam l-opra tal-Profeta Ġoel fi tnejn: fl-ewwel żewġ kapitli għandna qisu għanja li tiddeskrivi disastru naturali, invażjoni ta' ġradijiet li jeqirdu l-uċuħ tar-raba', u li ssir okkażjoni biex il-poplu jumilja ruħu quddiem Alla biex jirċievi l-grazzja tiegħu. it-tielet u r-raba' kapitlu mbagħad, jiġbru fihom sensiela ta' orakli profetiċi li jitħaddtu mill-Jum tal-Mulej.

Messaġġ inċisiv

Minkejja dawn id-diffikultajiet kollha, meta wieħed jaqra flimkien il-Ktieb tal-Profeta Ġoel, jinduna li jista' jislet messaġġ ċar u incisiv. Ġoel isejjaħ lill-bniedem biex ineħħi minnu nnifsu kull sigurtà falza, jinża minnu nnnifsu u jafda kompletament f'Alla biex ikun jista' jirċievi s-salvazzjoni, u dan b'mod partikulari meta irid jiġi wiċċímb wiċċ ma' 'Jum il-Mulej'.

Ġoel kontinwament jagħmel allużjoni għal dan il-Jum tal-Mulej, Jum kbir u ta' l-għaġeb, li jiġi deskritt bil-lingwaġġ qawwi tad-disastri naturali. Dan il-Jum huwa l-jum li fih il-bniedem jitneżża' minn kollox…u b'att ta' fiduċja sħiħa f'Alla jimtela bi spirtu ġdid, l-Ispirtu tal-Mulej: "Wara dan , jiġri li jiena nsawwab l-Ispirtu tiegħi fuq il-ħlejjaq kollha. Uliedkom

Għar-riflessjoni:
Ġoel 1, 13-20
Ġoel 2, 18-20
Ġoel 3, 14-17
Ġoel 4, 18-21

Itlob b'dawn is-siltiet:
Ġoel 2, 12-17
Ġoel 3, 1-5

iħabbru, subjien u bniet, ix-xjuħ tagħkom ikollhom ħolm, iż-żgħażagħ tagħkom jaraw viżjonijiet. U mqar fuq il-qaddejja, rġiel u nisa, nsawwab l-ispirtu tiegħei f'dawk il-jiem. Fis-sema u l-art nuri sinjali, demm u nar u kolonni ta' duħħan! Ix-xemx tinbidel fi dlam, u l-qamar f'demm, qabel ma jasal Jum il-Mulej, kbir u tal-biża'! U kull min isejjaħ isem il-Mulej jinħeles, għax fuq il-muntanja Sijon ikun hemm is-salvazzjoni, kif qal il-Mulej, u f'Ġerusalemm jibqgħu xi wħud li l-Mulej isejjaħ" (Kapitlu 3). Fil-kapitlu erba' l-idea tal-bniedem li jinża' minn kwalunkwe sigurtà umana tieħu l-forma tal-ġudizzju universali.

Il-bniedem li jiċċekken huwa dak li jħejji ruħu biex idur lejn il-Mulej, jikkonverti lejn Alla tiegħu. Hija konverżjoni tal-qalb u s-sejħan ta' isem il-Mulej li jsalva: "Iżda mqar issa, oraklu tal-Mulej, erġgħu duru lejja bi qlubkom kollha, bis-sawm bil-biki u bl-ilfiq; ċarrtu qlubkom, u mhux ilbieskom, u erġgħu duru lejn il-Mulej, Alla tagħkom, għax hu twajjeb u ħanin, tqil biex jinkorla, u kollu tjieba; u jisgħobbih għall-ħażen" (2, 12-13).

Il-bniedem niedem, li jdur lejn il-Mulej b'qalbu kollha, jitħabbrulu tliett orakli ta' fidwa (2, 18-27; 3, 5; 4, 18-21). Alla jwiegħed ħajja ġdida lil kull min idur lejh u jwiegħdu l-għarfien tal-Mulej: "U tagħrfu li jien ninsab f'nofs Iżrael, u li jiena l-Mulej, Alla tagħkom, u m'hemmx ħliefi! U l-poplu tiegħi ma jkollu qatt iżjed mniex jistħi" (2, 27); "Mbagħad tagħrfu li jien il-Mulej, Alla tagħkom, li ngħammar f'Sijon, il-muntanja mqaddsa tiegħi!" (4, 17).

Fil-Ġdid Testment

F'dan id-dawl, Pietru, fl-Atti ta' l-Appostli (Atti 2, 17-24), jispjega l-ġrajja ta' Pentekoste bil-kliem tal-Profeta Ġoel (3, 1-5). Il-mument deċisiv tal-fidwa li jħabbar il-Profeta jseħħ meta kull min jemmen f'Ġesu'jirċievi l-qawwa tremenda ta' l-Ispirtu s-Santu. Huwa l-Ispirtu li jwassal lin-nisrani biex jagħraf, fis-sens sħiħ tiegħu, fil-verità lil Alla.

Għal aktar tagħrif: SCHEMBRI G., Kors Ġdid fuq il-Bibbja, Tagħrif dwar il-Kotba Mqaddsa, Ed. Tau 2003, 78-79;

SPITERI D., Il-Ktieb tal-Profeta Għamos, Enċiklopedija Biblika, Media Centre 2003, 231-232.

Punti għad-diskussjoni:

1. "Ċarrtu qlubkom u mhux ilbieskom"; xi tfisser?
2. Xi tfisser li l-bniedem ineħħi kull sigurta' biex jafda f'Alla biss?
3. Min hu l-Ispirtu tal-Mulej għal Ġoel?
4. X' taħseb fuq il-ġudizzju universali?

IL-KTIEB TAL-PROFETA ŻAKKARIJA

Twissija u Tama

Meta naqbdu f'idejna l-Ktieb tal-Profeta Żakkarija rridu ta' bilfors inżommu quddiem għajnejna li huwa prattikament ċert li dan inkiteb minn żewġ awturi. Il-Profeta Żakkarija li huwa kontemporanju għall-Profeta Ħaggaj (Kapitli 1 – 8) u awtur ieħor magħruf bħala Dewtero-Żakkarija (It-tieni Żakkarija – Kapitli 9-14). Żewġ opri mela, fi ktieb wieħed.

Żakkarija

Il-Profeta Żakkarija, "bin Barakija, bin Għiddu" (Kapitli 1-8) huwa kontemporanju mal-Profeta Ħaggaj u ħadem bejn Ottubru-Novembru tas-sena 520 qabel Kristu (1, 1) sa Novembru 518 (7, 1), tlett snin qabel id-dedikazzjoni tat-Tempju wara l-eżilju. Dan huwa Profeta li ried iwettaq il-qawmien reliġjuż imwassal bil-predikazzjoni ta' Ħaggaj billi kompla qanqal it-tama fost il-Lhud, filwaqt li kompla jseħiħhom għall-konverżjoni u għall-fedeltà. Kien minn familja saċerdotali u fil-predikazzjoni tiegħu jinsisti ħafna fuq l-importanza tat-Tempju u l-qdusija ta' l-Art Imqaddsa.

Meta nieħdu f'idejna l-opra tiegħu nindunaw li hija mibnija fuq tmien viżjonijiet irrakkuntati mill-profeta stess u li bdew f'nofs ix-xahar ta' Frar 519: "Fl-erbgħa u għoxrin jum tal-ħdax-il xahar, li huwa x-xahar ta' Xebat, fit-tieni sena ta' Dariju, il-kelma tal-Mulej waslet lill-profeta Żakkarija, bin Barkija, bin Għiddu" (1, 7). Il-ktejjeb tal-viżjonijiet fih ukoll għaġna ta' orakli tal-profeta: kelma ta' kuraġġ lill-eżiljati (2, 10-17), wegħda lil Ġożwe', il-Qassis il-Kbir (3, 8-10), kelma ta' kuraġġ lill-gvernatur, Żorobabel (4, 6-10).

Meta wieħed jaqra flimkien dawn it-tmien kapitli jinduna li l-ewwel tliett viżjonijiet donnhom tħejjija għal żmien il-Messija, iż-żewġ viżjonijiet ċentrali jitkellmu mit-tmexxija tal-miġemgħa l-ġdida u l-aħħar tlieta jagħtu ħjiel tal-kundizzjonijiet tat-tiġdid finali. Flimkien u permezz tagħhom, Żakkarija juri kif Alla, Kbir u Qaddis, jikkomunika permezz ta' l-anġlu tiegħu mal-bnedmin permezz tal-kelma tiegħu u l-viżjonijiet. Hija kelma li tgħaddi mill-profeta, profeta li jqanqal it-tama fost il-poplu tiegħu. Kellha tkun tama li tħeġġeġ lill-poplu biex minn sitwazzjoni ta' qtigħ il-qalb tinbidel f'sitwazzjoni ta' tama u azzjoni. Azzjoni li kellha sseddaq il-bini mill-ġdid tat-Tempju u tal-kult sinċier li kellu jiftaħ il-qlub għad-don tal-fidwa…u għall-istennija tal-figura tal-Messija

It-Tieni Żakkarija

Il-kapitli 9-14, ma' l-ewwel daqqa t'għajn,

jidhru differenti mill-ewwel tmienja. Meta wieħed jaqra dawn il-kapitli jinduna li s-sitwazzjoni storika inbiddlet; żmien it-tiġdid tal-miġemgħa nbidlet u l-istennija messjanika marbuta mal-bini mill-ġdid tat-Tempju u mal-persuna tal-gvernatur Żorobabel issa daret fuq personaġġi oħra: is-sultan-messija fqir (9, 9-10), ir-ragħaj it-tajjeb miċħud (11, 4-14) u l-personaġġ misterjuż "dak li jkunu nifdu" (12, 10). Il-profeta u l-anġlu li jitkellmu fl-ewwel parti, ma jitkellmux aktar.

Fuq dawn il-kapitli inkiteb ħafna: jista' jkun li huma biċċiet li nkitbu għall-bidu tas-seklu erbgħa qabel Kristu u li jistgħu jinqasmu f'żewġ partijiet prinċipali.

Fl-ewwel parti 9, 1 – 11, 17, il-profeta jħabbar intervent dirett ta' Alla, li jsaffi lill-popli ta' madwar u jgħaqqadhom mal-poplu l-magħżul. Is-sultan-messija umli jwaqqaf saltna ideali u l-Lhud mifruxin ma' kullimkien jerġgħu jingħaqdu flimkien. U dan kollu jkun opra ta' Alla biss. Ir-ragħaj-messija ma jirnexxilux iwettaq il-programm tat-tmexxija tiegħu minħabba is-sitwazzjoni reliġjuża tal-biki tal-mexxejja u tan-ngħaġ/il-poplu. Jiġi miċħud u floku jidħol ragħaj bla għaqal!

Fit-tieni parti, 12, 1-14,21, is-sagrifiċċju ta' "dak li jkunu nifdu" (12, 10) iwassal għal tiġdid: il-poplu meħlus mill-għedewwa tiegħu jimtela bi spirtu ġdid. It-tisfija tkompli sa ma twassal għat-tiġdid tal-patt (13, 2-9).

Meta wieħed jaqra flimkien dawn it-testi enigmatiċi imma sbieħ immens tal-profeta jinduna li fihom hemm idea doppja tal-messjaniżmu Lhudi. Hemm l-idea li l-fidwa tiġi biss minn Alla: Huwa hu li jeqred l-għedewwa u jgħaqqad flimkien lill-poplu. Mhux biss, imma jsaffi lill-popli ġirien u meta jibdew josservaw il-preċetti tal-Liġi, idaħħalhom jagħmlu parti mal-poplu tiegħu.

Din l-inizjattiva ta' Alla, f'siltiet oħra hija magħquda mal-ħidma ta' persunaġġ partikulari. Kif diġà għidna dan il-personaġġ huwa s-sultan-Messija fqir u umli, ir-Ragħaj it-tajjeb li bis-saħħa tas-sagrifiċċju tiegħu jiġġedded il-patt, u dak li "jiġi minfud" li bis-sagrifiċċju tiegħu iwassal biex il-qlub jiġu msoffija u mibdula. Kollha ideat li mbagħad jittieħdu mill-awturi tal-Ġdid Testment biex jifhmu dejjem aħjar il-figura u l-missjoni tal-fidwa ta' Ġesu' Kristu, l-Iben ta' Alla magħmul bniedem (Mt 21, 4-5; Mt 26, 31; Mt 27, 9-10; Mk 14, 27; Ġw 12, 15 u 19, 37)

IL-KTIEB TAL-PROFETA MALAKIJA

Messaġġier tiegħi

Il-Ktieb tal-Profeta Malakija huwa dak li

Għar-riflessjoni:
Żakkarija 1, 1-6
Żakkarija 8, 1-8
Żakkarija 11, 4-17
Żakkarija 12, 1 – 13, 11

Itlob b'dawn is-siltiet:
Żakkarija 2, 10-17
Malakija 3, 1-4

jagħlaq is-sensiela tal-kotba profetiċi. Ismu jfisser 'messaġġier tiegħi' u spiss ġie assoċjat mal-prekursur tal-Messija, kif jagħlaq il-ktieb: "Ara, jiena nibgħatilkom 'l Elija l-profeta qabel ma jsal Jum il-Mulej u Jum il-biża'. U jdawwar qalb il-missirijiet lejn uliedhom u qalb l-ulied lejn missirijiethom, li ma niġix naħbat għall-art u nħalliha tinqered" (3, 23-24).

Hu probabbli, meta nżommu dan il-ktieb quddiem għajnejna, li nistgħu inqiegħdu lil dan il-profeta fil-kuntest storiku tas-snin 480-46- qabel Kristu. Mela żmien sew wara l-bini mill-ġdid tat-Tempju u t-iġdid tal-kult.

Jidher li dan kien żmien ta' xettiċiżmu. In-nuqqas ta' tama mess sewwa l-fidi u l-poplu reġa' waqa' fl-atteġġjamenti żbaljati tal-qedem: infedelta', traskuraġni fil-kult tat-Tempju, firdiet.

Malakija ma jiskotx quddiem dan kollu: iqiegħed quddiem għajnejn kulħadd ir-responsabbilitijiet tiegħu – lejn Alla u lejn il-proxxmu. Leħnu jsir leħen qawwi ta' tiġdid kultwali u morali fost il-poplu tiegħi.

Fit-tliett kapitli ta' dan il-ktieb huwa jitkellem b'kuraġġ, jiftaħ l-orizzonti tat-tama għall-Messija u jfakkar fil-Jum kbir tal-Mulej, Jum il-Ħaqq.

Għal aktar tagħrif: SCHEMBRI G., Kors Ġdid fuq il-Bibbja, Tagħrif dwar il-Kotba Mqaddsa, Ed. Tau 2003, 76-77;

SPITERI D., Il-Ktieb tal-Profeta Għamos, Enċiklopedija Biblika, Media Centre 2003, 243-245.

Il-Profeta Malakija

Punti għad-diskussjoni:

1. Il-profeta huwa l-bniedem tal-viżjonijiet?
2. Il-profeta jipprova jfisser l-istorja fid-dawl ta' Alla?
3. "U huma jħarsu lejn dak li jkunu nifdu". Xi tfisser għalik?
4. Jum il-Mulej/Jum il-Ħaqq. Xi jfissru għalik?

Nru.59

IL-KTIEB TA' ESTER

Għajnuna fit-Tiġrib

Meta naqbdu f'idejna l-Ktieb ta' Ester irridu niftakru li dan wasal għandna f'żewġ forom: forma qasira bil-Lhudi, miktuba fi tmiem il-ħakma Persjana, u forma twila miktuba bil-Grieg, maħduma fis-sena 78/77 qabel Kristu, u li l-Knisja aċċettat biż-żjidiet kollha.

Dan il-ktieb jippreżentalna qisu dramm li jdur fuq xebba Lhudija, Ester, li minn eżiljata tasal biex issir Sultana tal-Persja. F'din l-istorja Ester issir il-protagonista tal-ħelsien tal-Lhud.

F'dan id-dramm diveri huma l-protagonisti li jissemmew: hemm Mordekaji li kien Lhudi u li kien sar qaddej tas-Sultan Assweru wara li kixef konfoffa li kienet qiegħda ssir kontra tiegħu; hemm Ħaman, ministru tas-sultan li jitlob li kulħadd jitbaxxa quddiemu, ħaġa li Mordekaj jirrifjuta li jagħmel. Dan l-atteġġjament ħaraq lil Ħaman li jilgħab lis-sultan u jġiegħlu jordna l-qerda ta' Mordekaj u l-Lhud kollha tal-Persja; jtellà bix-xorti jum għal din il-qerda. Hu hawnhekk li tidħol Ester: imqanqla minn Mordekaj hija tidħol għal-Lhud quddiem is-sultan, minkejja l-periklu għal ħajjitha u ssalvahom. Ħaman jiġi mgħallaq fil-forka li hu stess kien ordna li titlesta għal Mordekaj. Din il-ġrajja ssir okkażjoni ta' festa għal-Lhud.

Din il-ġrajja wasslet biex tiġi mwaqqfa l-festa tal-Purim (xorti) (9, 20).

Dramm Storiku

Kulħadd jaqbel li dan il-Ktieb ta' Ester jippreżentalna dramm storiku: huwa maħluq biex jagħti raġunijiet storiċi u reliġjużi għal waħda mill-festi ż-żgħar tal-Lhud, dik tal-Purim. Din il-festa, li kellha u għad għandha aspett ta' Karnival, fil-fatt kienet festa li kienet issir fost il-Lhud li ħelsu mill-qerda fil-pajjiżi tal-Lvant, fi tmiem il-perijodu Persjan.

Aktar tard din il-festa bdiet issir ukoll fil-Palestina. U biex il-festa jkollha bażi, awtur mhux magħruf, kiteb bil-Lhudi dan id-dramm, fit-tieni seklu qabel Kristu. Il-verżjoni Ġriega żiedet xi testi li ma kinux miġburin fid-dramm Lhudi. Huma zjidiet li riedu jagħtu aspett aktar reliġjuż lil dan id-dramm.

Għal aktar tagħrif: SCHEMBRI G., Kors Ġdid fuq il-Bibbja, Tagħrif dwar il-Kotba Mqaddsa, Ed. Tau 2003, 113-115; ZERAFA P.P., Il-Ktieb tal-Profeta Għamos, Enċiklopedija Biblika, Media Centre 2003, 146-147

Punti għad-diskussjoni:

1. Il-persekuzzjoni tal-Lhud: għaliex?
2. It-talba ta' Ester (Ċ 12-30): x'jidhirlek?

Għar-riflessjoni:

Ester 2, 1-14 ; Ester 9, 20-32

Itlob b'dawn is-siltiet:

Ester Ċ 1-11 ; Ester Ċ 12-30

Pellegrinaġġi 2008

KUMMISSARJAT TA' L-ART IMQADDSA

"Nitilgħu lejn Ġerusalemm"

Hi x-xewqa ta' kull min iħobb l-Art tal-Bibbja, li fiha twieled u għex Ġesù. Il-Patrijiet Franġiskani joffrulek opportunità unika biex tara din l-Art Imqaddsa. Il-pellegrinaġġi li jorganizza l-Kummissarjat ta' l-Art Imqaddsa joħduk tara mhux inqas minn 30 Santwarju.

L-Art Imqaddsa mal-Franġiskani

DATI GĦAS-SENA 2008

25 Mejju – 2 Ġunju
22 Ġunju – 30 Ġunju
13 Lulju – 21 Lulju
17 Awissu – 25 Awissu
31 Awissu – 8 Settembru
10 Settembru – 17 Settembru

KUMMISSARJAT TA' L-ART IMQADDSA
8, Triq Sta. Lucija, VLT1188
T: (356) 21242254 F: (356) 21252031
E: comalt@ofm.org.mt W: www.ofm.org.mt

Vokazzjonijiet Franġiskani

"Ir-Regola u l-Ħajja tal-Patrijiet minuri hi li jħarsu l-Evanġelju Imqaddes"

Għażiż żagħżugħ, jekk tixtieq aktar informazzjoni jew
tixtieq tara iktar mill-qrib kif u fejn ngħixu aħna l-Franġiskani,

ikkuntatja lil: P. Joseph Magro OFM
Patrijiet Franġiskani, Triq San Pawl, Rabat RBT 1245, MALTA Tel: 21 459 640

vok@ofm.org.mt
www.ofmvok.org

ejjew u taraw!